

בעשרה מאמרות בברא העולם

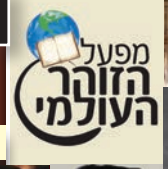
מאת מו"ר ציס"ע הגאון המקובל רבי נסים פרץ זצוק"ל
תומלל ונערך מהקלטה של שיחה שהוקלטה במסגרת שיעור בספר "דעת
אלקים" בארה"ב בשנת תשס"א

אור הזוהר 387 * תשרי תשע"ד

מפעל הזוהר העולמי

בנישאות כ"ק אדמו"ר מהאלמין שליט"א מחבר למעלה מאלף ספרים טל: 0527651911

גדולי הצדיקים ואומרים ללמוד זוהר הקדוש

לאנהגא בהון עלמין סתימין דלא אתגלין ועלמין דאתגלין". כלומר במה אנחנו כן עוסקים? אנחנו עוסקים בעשר ספירות.

כידוע יש משפטים, ויש מצוות ויש חוקים. "משפטים" אלו מצוות שהשכל מחייב אותן. כמו כיבוד אב ואם, כמו לא תגנוב, לא תרצח. אלו דברים שגם גויים חייבו את עצמם משכלם. גם אם התורה לא היתה נותנת לנו מצוות אלו, היינו צריכים לקיים אותן, כי השכל מחייב אותן. אבל יש סוג של מצוות שנקראות "מצוות", לא משפטים, שאם התורה לא היתה נותנת אותן לא היינו יכולים להבין ולקיים אותן משכלנו, אבל אחרי שהתורה נתנה אותן, אנחנו יכולים קצת לתפוס. ויש "חוקים" שאפילו שאחרי שהתורה נתנה אותן, "חוקה חקקתי, גזרה גזרתי, אין לך רשות להרהר אחריה" ("ילק"ש קהלת י"ב), אין בהם תפיסה.

גם בלימוד הקבלה הוא כך. משפטים, זה מה שהאדם מתבונן בשכלו להבין שהשם הוא אחד. השכל מחייב שיש בורא לעולם. כלומר אם אדם מתבונן בשכלו הוא יכול להבין את זה. אבל ככל שהאדם חוקר ומנסה להבין, הוא לא יכול להבין את ההשתלשלות - על איזה דרך השם ברא את העולם. ראו מה שעשה אברהם אבינו. ראה בירה דולקת, אמר מי ברא את הבירה? מי ברא את העולם, ראה שמש, ירח, התחיל לחקור. הציץ עליו בעל הבירה ואמר לו "אני הוא בעל הבירה" (בראשית רבה פרשה לט, א), כלומר הקב"ה אמר לו אתה כל כך מחפש אותי בשכלך? אני אגלה לך מה שהשכל לא יכול לתפוס, ואז נתן לו את העשר ספירות. נתן לו הסבר איך הוא ברא את העולם (ע"י השתלשלות עשר ספירות מאור א"ס). זה נמצא בספר יצירה המיוחס לאברהם אבינו שעל ידו התנאים והאמוראים היו בוראים מציאות, היו בוראים עגלא תלתא (סנהדרין ס"ה ע"ב). היה חסר להם מנין, היו עושה בן אדם ומצרפים אותו למנין. כלומר אברהם אבינו כל כך היה דבק לדעת בשכלו את השם יתברך עד שהשם נתן לו גם את מה שהשכל לא יכול לתפוס. לכן זה קבלה. אני מקבל. הקב"ה גילה לנו על

מאמר "פתח אליהו הנביא" הוא פתיחה שפתח אליהו הנביא לרבי שמעון בהקדמת תיקוני הזוהר. מעלת הזוהר ידועה. וכן ידוע שמעלת תיקוני הזוהר היא למעלה מהזוהר. כתב הגר"א שדף אחד בתיקוני הזוהר שווה לעשרה דפים בזוהר. ואומר שמעלת ספרא דצניעותא (שהוא חלק מספר הזוהר) גדולה עוד יותר אפילו מתיקוני הזוהר, שזה כל כך מתומצת עד שמילה אחת בספרא דצניעותא שווה לרף שלם בתיקוני הזוהר.

על כל פנים, בתיקוני הזוהר תיקן רבי שמעון בר יוחאי את העליונים ואת התחתונים. עשה שבעים תקונים יקרים (שכולם פירושים ודרשות על המילה "בראשית") ואתם תיקן העליונים. כל מי שלומד תיקוני הזוהר מתקן את העולמות העליונים והתיקון יורד גם לנשמה שלו. אין לך דבר שהוא יכול לתקן את האדם תיקון גמור כמו מי שמתמיד בלימוד תיקוני הזוהר.

תתארו לכם, שכשרצו רבי שמעון בר יוחאי וחבריו לעסוק בתיקונים, ירד אליהו הנביא, מה שלא קרה אפילו באדרא רבא. ירד, ונתן להם פתיחה ללימוד. "פתח אליהו הנביא זכור לטוב ואמר רבון עלמין דאנת הוא חד ולא בחושבן. אנת הוא עלאה על כל עלאין סתימא על כל סתימין לית מחשבה תפיסא בך כלל". אומר אליהו הנביא לרבי שמעון ולחבריו, אתם הולכים עכשיו לעסוק בעיון ברזי תורה. תראו, על מה אנחנו יכולים לדבר? על מה אנחנו יכולים לעיין? לא בעצמות הבורא! "ריבון עלמין, דאנת הוא חד ולא בחושבן". אתה הוא אחד, אבל לא האחד של החשבון. האחד של החשבון הוא מספר אחד אבל יש גם שניים, שלושה. לא, אתה הוא אחד לא של חשבון, אתה מציאות אחת, אין עוד. כלומר בעצמותו יתברך "לית מחשבה תפיסה בך כלל". "אנת הוא עלאה על כל עלאין", אתה עליון על כל העליונים, כל הרוחניים, כל העולמות. אתה לא שייך לחשבון. אם כן, אליהו הנביא הקדים לרבי שמעון וחבריו את היסוד הזה שבעצמותו יתברך אנחנו לא מדברים. **במה** אנחנו כן מדברים? כתוב בהמשך, "אנת הוא דאפקת עשר תקונין וקרנין לון עשר ספירן

אבל אנחנו יכולים לתפוס אותם. אנחנו תופסים את זה בגלל שזה נמצא בפנים (מלובש במצוות שהם העשרה מאמרות). תכלית לימוד הקבלה זה אמונה. אמונה זה כולל הכל, שנאמר "כל מצוותיך אמונה" (תהלים קי"ט פ"ו). בא חבקוק והעמידם על אחת (מכות כ"ד ע"א) "וצדיק באמונתו יחיה" (חבקוק ב' ד'). ככל שאדם לומד ומברר לעצמו את הדרך שהשם ברא את העולם אז ככה הוא מרגיש את המציאות של השם בכל ענין. אין אצלו "טבע ומנהגו של עולם". הוא למד שאור האין סוף נמצא בכל דבר. אז הוא יודע שהשליטה של "אתה הוא אחד קודם שבראת את העולם" היא אותה שליטה של "ואתה הוא אחד לאחר שבראת את העולם". הוא יודע שאפילו בני אדם שיש להם בחירה הם כחומר ביד היוצר. ענין הבחירה הוא בשבילנו. לכל אדם יש בחירה אבל הבחירה שלנו היא מוגבלת מנקודה לנקודה בלבד. אדם לא יכול לשלוט עם הבחירה שלו בכל העולם, סוף כל סוף הוא נברא. האדם וכל העולמות שנבראו הם בריאה, בריאה יש לה שליטה? לבורא יש שליטה! ככל שהאדם מעמיק בדברים והוא מבין שאפילו לעולמות של הקדושה שהם התכלית והעיקר אין שליטה, הם רק נבראים, וכל מה שיש בהם זה רק משפע אור האין סוף הנמצא בתוכם והמנהיג אותם. "אנת הוא דאפקת עשר תקונין וקרינין לון עשר ספירן לאנהגא בהון עלמין סתימין דלא אתגלין ועלמין דאתגלין. ובהון אתכסיאת מבני נשא. ואנת הוא דקשיר לון ומיחד לון. ובגין דאנת מלגאו כל מאן דאפריש חד מן חבריה מאלין עשר אתחשיב ליה כאלו אפריש בך", כלומר כל הענין של הספירות והעולמות אינם אלא להבין איך שהקב"ה מצא דרך, בגלל שהוא כל יכול, מצא דרך להנהיג אותנו באופן שאנחנו נוכל להבין, נוכל לתפוס את הבלתי נתפס. ובלשון הרמח"ל – ההעלם הוא הגילוי. כמו שאדם לא יכול להסתכל באור השמש, ואז הוא לוקח זכוכית מפויחת ודרכה הוא יכול להסתכל, כך בשבילנו ההעלם הוא הגילוי.

השם המיוחד של הקב"ה הוא שם הוי"ה. אחת מהדרכים של הקבלה היא שמכפילים כל אות בעצמה. זה נקרא הכאה. נעשה חשבון כמה זה שם הוי"ה בהכאה. 'י' בהכאה – מאה. ה' בהכאה – עשרים וחמש. ו' בהכאה – שלושים ושש. ועוד ה' בהכאה – עשרים וחמש. ביחד זה מאה שמונים ושש. "מקום" בגימטריא זה גם מאה שמונים ושש. אז רואים שמקום זה הוי"ה. זה לא איזה דבר מופשט, זה לא רק גימטריא. בסידור הרש"ש, היכן שכתוב "מקום" בתפילה – כתוב לכוון עשר פעמים 'י', חמש פעמים ה', שש פעמים ו' וחמש פעמים ה'. אתה צריך לכוון שם הוי"ה בהכאה, כלומר שזה דבר הלכה למעשה. למשל במעשה העקידה כתוב שם כמה פעמים את המילה מקום, "ויקם וילך אל המקום אשר אמר לו האלוקים" (בראשית כ"ב ג), אז צריך לכוון שם את הכוונה הנ"ל שהיא בסוד "הוא מקומו של עולם ואין עולמו מקומו" (בראשית רבה ס"ח ט).

ידי עבדיו הנביאים ועל ידי חכמי הקבלה את הקבלה, את המסורה שנמסרה איש מפי איש עד משה מפי הגבורה, איך השם ברא את העולם. אילו השם ברא את העולם בדרך כל יכול, בדרך כל יכולתו, לא היינו יכולים לתפוס. כי הוא אין סוף והוא פעל בדרך אין סופית, ואת זה אנחנו לא יכולים לתפוס. "והוא באחד, ומי ישיבנו" (איוב כ"ג י"ג). אם השם ברא את העולם "והוא באחד" – "ומי ישיבנו". לכן נאמר "בעשרה מאמרות נברא העולם" (אבות פרק ה' משנה א'). בעשרה מאמרות נברא העולם? והלא במאמר אחד יכול להיבראות? אם השם היה בורא את העולם במאמר אחד – אף אחד לא היה יכול לתפוס. "והוא באחד – ומי ישיבנו". השם ברא את העולם בעשרה מאמרות כדי ליתן שכר טוב לצדיקים ולהפרע מהרשעים. כדי לתת אפשרות שהאדם יבחר, שהאדם יבין, שהאדם ידע. אז נמצא שהצמצום הוא בשבילנו, והקבלה שאנחנו קיבלנו איך שהשם ברא את העולם זה בשבילנו כדי שנדע את השם. ופה גנוז ונמצא האמת. אצל הקב"ה אין "לכאורה", אין "הוה אמינא", גם הוה אמינא זה מציאות. אם כתוב במשנה "והלא במאמר אחד יכול להיבראות", באמת זה נברא במאמר אחד.

[עין בספר "עץ חיים" להאר"י שכאשר עלה ברצונו הפשוט לברוא העולמות ולהאציל הנאצלים צמצם אורו, ובמקום החלל ההוא המושך מן אור א"ס כעין צנור דק אחד אשר בו מתפשט ונמשך מימי אור העליון של א"ס אל העולמות אשר במקום האויר והחלל ההוא. גם הקו ההוא דק מאוד ולא בהתרחבות גדול כדי שיהיה האור הנמשך אל הנאצלים במדה וקצבה, אשר לסיבה זו נקרא הנאצלים 'י' מדות ו' ספירות להורות שיש להם מדה וקצבה ומספר קצוב משא"כ בא"ס, ר"ל].

הגמרא אומרת (ראש השנה ל"ב ע"א) בעשרה מאמרות נברא העולם? תקח ספר בראשית ותספור, ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור, ויאמר אלקים יהי רקיע, ויאמר אלקים יקוו המים וכו', תספור תמצא רק תשע, איפה האחד? אומרת הגמרא "בראשית נמי מאמר הוא". המאמר האחד הוא המילה בראשית, בבראשית כתוב הכל, נמצא הכל. כלומר, גם בעשרה מאמרות נברא העולם וגם במאמר אחד נברא העולם. אלא שהמאמר האחד שהוא אור האין סוף, מלובש בעשרה מאמרות. בלי אור האין סוף אין כלום. האין סוף מלובש בכל מאמר ומאמר, אבל זה בדרך נעלם ונסתר. הקב"ה עשה צמצום שגרם לכך שהאין סוף נמצא אבל הוא לא ניכר לבני אדם. בני אדם יכולים לראות רק את מה שניכר בעיניהם. [ומה שלא ניכר בעיניהם] הם החוקים. חוקה חקקתי, גזירה גזרתי. כלומר בעולם שלנו יש דברים שאתה לא יכול לתפוס, לא יכול להבין, כי הם נובעים מהנעלם והנסתר. מהמאמר אחד יכול להיבראות. אבל מה שנברא בעשרה מאמרות, מה שנמצא בתוך החוק של הצמצום, את זה אנחנו יכולים לתפוס כי אנחנו מצומצמים. אנחנו בעלי שכל מצומצם, אז אנחנו יכולים לתפוס ולהתחזק רק אחר המעשים. וזה התכלית שלנו. אנחנו צריכים לעבוד קודם כל בשכל, לתפוס את הנגלה לעיננו, זה משפטים. אחר כך צריכים לעבור למצוות לעשרה מאמרות. ולאט לאט אנחנו נתפוס גם את החוקים, גם אם לא נבין אותם,